

การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทอง
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
Administration of organic rice production of Angthong Province
According to the Sufficiency Economy Philosophy

ธวัช ทองโอภาส และ สัมพันธ์ พลภักดิ์

Thawat Thongpat and Sampan Polpak

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Doctor of Philosophy in Public Administration Program, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา(1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ และ(3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการวิจัยแบบผสมผสานเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเสริม โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบได้ความเที่ยงตรงที่ระดับ 0.87 และค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.85 เป็นเครื่องมือ ประชากร คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน 6,148 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 942ได้มาจากการคำนวณตามสูตรของทาร์โร ยามาเน่ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t ค่าการถดถอยพหุคูณ และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน นอกจากนี้ยังได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ 9 คน เพื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพอีกด้วย ผลการศึกษาพบว่า (1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการที่สำคัญคือ การที่จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดสารพิษโดยยึดถือทางสายกลางที่สอดคล้องกับความสามารถของเกษตรกร (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญคือจังหวัดควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดสารพิษโดยยึดถือทางสายกลางที่สอดคล้องกับความสามารถของเกษตรกร และ(3) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญคือ ยุทธศาสตร์การดำเนินที่ตอบสนองต่อทางสายกลาง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การพัฒนา, ข้าวปลอดสารพิษ, จังหวัดอ่างทอง, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The main objectives of this research were to study (1) problems of administration of organic rice production in Angthong Province (2) development guidelines of administration for organic rice production in Angthong Province (3) strategic administration of organic rice production of Angthong Province. The research methodology was designed as mixed method research using, quantitative research as principle means and supported by qualitative research. The quantitative research was survey research collecting large field data with questionnaires. The questionnaires passed pretest of validity check at level of 0.87, and reliability check at level of 0.85. Population consisted of 6,148 farmers. A total of 942 samples, in the area of 2 subdistrict administrative, were calculated by using

Taro Yamane's formula. Statistics employed was mean. For qualitative research, in-depth interviews of experts, with face to face interviews and together with structured in-depth interview forms was also applied. The research indicated the following results (1) the province could not encourage the farmers in moderate ways (2) Secondly, the province should promote appropriate programs which are suitable to ability of the farmers. Finally, King Rama IX's sufficient economic philosophy is supportive to the principle of moderation.

Keywords: administration, development, organic rice, Angthong province, the sufficiency economy philosophy

บทนำ

จังหวัดอ่างทองตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 32 (สายเอเชีย) ระยะทางประมาณ 105 กิโลเมตร ในขณะที่จังหวัดอ่างทองมีพื้นที่ทำการเกษตรรวม 505,799 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.57 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดอ่างทอง และคิดเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทานสูงถึง 99.44 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด จังหวัดอ่างทองจึงเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นอย่างมาก

พื้นที่ทำการเกษตรของจังหวัดอ่างทองจำนวน 505,799 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพโดยการทำนา (นาปีนาปรัง) รวมเนื้อที่ 400,624 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 79.21 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด รองลงไปก็ปลูกไม้ผล 44,329 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.76 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ปลูกพืชไร่ 22,709 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.49 ของพื้นที่ในการทำเกษตรทั้งหมด ปลูกพืชผัก 14,469 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.86 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด และทำการเกษตรอื่นๆ อีก 23,668 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.68 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ด้วยศักยภาพของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของจังหวัดอ่างทองตามข้อมูลดังกล่าวในข้างต้น จังหวัดอ่างทองจึงได้กำหนดแผนพัฒนาจังหวัด (แผน 4 ปี) ระหว่าง ปี พ.ศ. 2557-2560 ขึ้นมารวม 3 ประเด็นภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ “อ่างทองเมืองน่าอยู่ แหล่งผลิตอาหารปลอดภัย” ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง พัฒนาชุมชนน่าอยู่ น่าเที่ยว ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สอง ส่งเสริมผลิตภัณฑ์

อ่างทองสู่ตลาดโลก และประเด็นยุทธศาสตร์ที่สาม ส่งเสริมการผลิต การบริโภค และจำหน่ายอาหารปลอดภัย โดยยุทธศาสตร์ที่สาม เน้นการบริหารจัดการด้านการผลิตข้าวปลอดภัยเป็นหลักคู่ขนานไปกับผลผลิตทางการเกษตรอื่นๆ โดยสอดคล้องกับปริมาณพื้นที่ที่ทำการผลิตเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ของจังหวัดอ่างทอง ประกอบอาชีพการเกษตรโดยการทำนา และการบริหารจัดการด้านการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองยังไม่ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษาถึงแนวทางการบริหารจัดการภายใต้ยุทธศาสตร์การผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทอง โดยนำกรอบแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

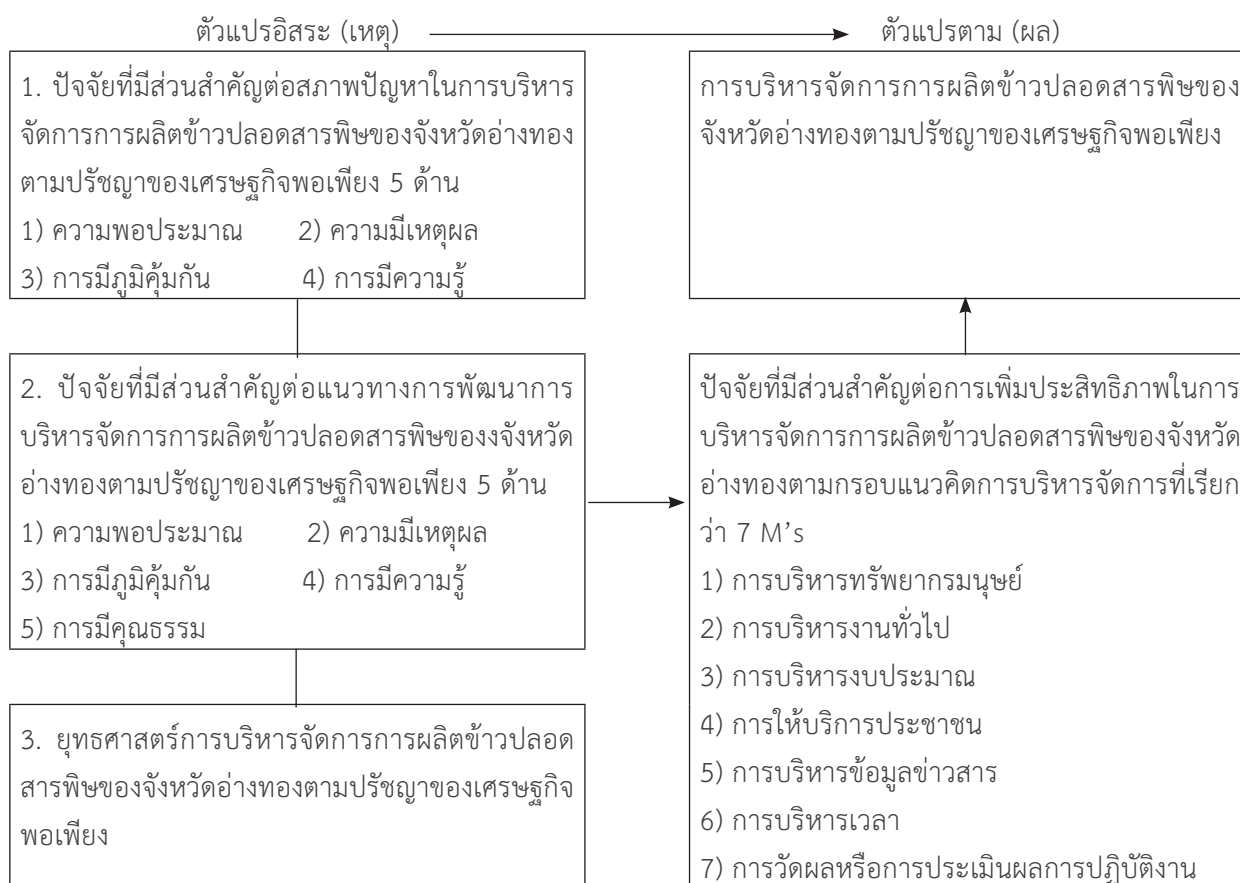
แนวคิดทฤษฎีวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัชนิภาวรรณ (2552, น. 1-10) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาว่า การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงที่มีการกระทำให้เกิดขึ้นหรือมีการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้าโดยการเปลี่ยนแปลงนี้ต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ถ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ไม่ดีก็ไม่เรียกว่า การพัฒนา ขณะเดียวกันการพัฒนามิได้หมายถึง การเพิ่มขึ้นปริมาณสินค้าหรือรายได้ของประชาชนเท่านั้น แต่หมายรวมไปถึงการเพิ่มความพึงพอใจและเพิ่มความสุขของประชาชนด้วย

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, น. 2-4) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง แนวทางการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานใดๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2550, น. 63-68) กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 8 ด้าน ประกอบด้วย (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) การพึ่งตนเอง (5) การเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม (ควรรวม 2 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจพอเพียงเข้าด้วยกัน) (6) การรวมกลุ่ม (หลักการขั้นที่ 2 ของเกษตรทฤษฎีใหม่) (7) การสร้างเครือข่าย (หลักการขั้นที่ 3 ของเกษตรทฤษฎีใหม่) และ (8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยผู้ศึกษาได้เลือกนำมาใช้ในการวิจัย 5 ด้าน คือ (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) การพึ่งตนเอง (5) การเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เป็นหลักหรือเป็นวิธีการแรก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ต่อจากนั้น ผู้ศึกษาจึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาเสริมโดยนำผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามประเด็นที่สำคัญมาสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเห็นเหมือนกัน คล้ายกัน หรือแตกต่างกัน เป็นต้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้งหมดในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ที่ประกอบด้วย 2 อำเภอ จำนวน 6,148 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ในเขตพื้นที่จังหวัดอ่างทอง จำนวน 942 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตร Taro Yamane (1967, p. 398) ที่ระดับความเชื่อมั่น 97 % แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในอำเภอโพธิ์ทอง จำนวน 613 ราย และอำเภอสามโก้ จำนวน 329 ราย รวม 942 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) เป็นเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการสุ่มตัวอย่างภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 942 คน โดยหัวข้อนี้ครอบคลุม 3 หัวข้อได้แก่ (1) หลักเกณฑ์การสร้างคำถาม (2) ลักษณะแบบสอบถาม และ (3) การทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยเลือกสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า หรือมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert (1961, pp. 166-169) โดยกำหนดให้มีน้ำหนักเปรียบเทียบกัน และเป็นการแบ่งมาตราส่วนประมาณค่าของการตีความหมายออกเป็น 3 ระดับ ในส่วนของเกณฑ์เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับแต่ละข้อ ผู้ศึกษาได้ใช้การคำนวณช่วงการวัด ตามแนวคิดของ Best (1977, p. 174) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับโดยใช้ค่าคะแนนสูงสุด ลบด้วยค่าคะแนนต่ำสุด

และนำมาหารด้วยจำนวนกลุ่มหรือระดับการวัดที่ต้องการแบ่ง การจัดจะได้ระยะช่วงคะแนนของการวัดที่ 0.66 ดังนี้

เห็นด้วยระดับมาก มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 2.34-3.00 คะแนน

เห็นด้วยระดับปานกลาง มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1.67-2.33 คะแนน

เห็นด้วยระดับน้อย มีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1.00-1.66 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ (1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเอกสาร (2) การรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยสนาม และ (3) การรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง (contingency analysis) รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytical approach) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation), ค่าการถดถอยพหุคูณ (multiple regressions) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.14$) เช่น จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดภัยโดยยึดถือทฤษฎีที่สอดคล้องกับความสามารถของเกษตรกร เช่น ภูที่จำเป็นหรือไม่ก็มาปลูกข้าวและใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก (ไม่จ้าง)

2. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าว
ปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอ
เพียงด้านความมีเหตุผล กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปาน
กลาง ($\bar{X}=2.03$) เช่น จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก
ข้าวปลอดสารพิษอย่างมีเหตุผล เช่น ใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม
กับภูมิอากาศ (ที่ลุ่ม ที่ดอน ที่น้ำท่วมขัง) เป็นต้น

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าว
ปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอ
เพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}=2.02$) ว่า จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกร
พร้อมที่จะเผชิญปัญหาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการ
ตลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เช่นราคาข้าวตกต่ำ น้ำท่วม และ
โรคระบาด ด้วยการส่งเสริมให้มีการทำเกษตรผสมผสาน
(พืชผัก ปลา เลี้ยงสัตว์) เพื่อลดความเสี่ยงในการผลิตพืช
เชิงเดี่ยว (ข้าว)

4. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าว
ปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอ
เพียงด้านการมีความรู้ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับปาน
กลาง ($\bar{X}=2.07$) ว่า จังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรเรียนรู้
วิธีการปลูกข้าวปลอดสารพิษอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
ด้วยการเสริมสร้างให้มีครอบครัวตัวอย่างพึ่งตนเองได้และ
ในพื้นที่มาใช้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้รวมทั้งประชาสัมพันธ์
ให้เกษตรกรอื่นๆใช้เป็นแบบอย่างในการสร้างครอบครัว

5. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าว
ปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอ
เพียงด้านการมีคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X}=2.02$) ว่า จังหวัดไม่มีนโยบายหรือแนวทาง
ในการส่งเสริมเกษตรกรให้เพิ่มรายได้และลดรายจ่ายใน
กระบวนการผลิตข้าวด้วยการพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพ
ด้านวัตถุ(เพิ่มผลผลิต)และด้านจิตใจควบคู่กันไป เช่นไม่ได้
ส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้เทคโนโลยีในการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต
และคำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไปด้วย

นอกจากนี้แล้ว กลุ่มตัวอย่างยังเห็นด้วยในระดับ
ปานกลางต่อคำถามที่ว่าในภาพรวมทั้งหมดจังหวัดมีปัญหา
เกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษ
ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1)
ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน

(4) การมีความรู้ และ(5) การมีคุณธรรม

6. สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่ม
ตัวอย่างต่อแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการผลิต
ข้าวปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงทั้ง 5 ด้าน (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ
2) ในแต่ละด้านประกอบด้วยคำถาม 2 ข้อคำถาม ปรากฏว่า
กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลางทุกข้อคำถาม
ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหาร
จัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษ ค่าเฉลี่ยของแต่ละด้าน
จากมากไปหาน้อย ดังนี้

6.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
การผลิตข้าวปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ กลุ่มตัวอย่างเห็น
ด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.33$) ว่า จังหวัดควรส่งเสริม
เกษตรกร ปลูกข้าวปลอดสารพิษและประกอบอาชีพและ
ดำรงชีพอย่างประหยัด และพอประมาณ เช่น ลดการใช้สาร
เคมี ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง ผลิตพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเอง และ
ทำการเกษตรผสมผสานเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน เป็นต้น

6.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การ
ผลิตข้าวปลอดสารพิษ ของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล กลุ่มตัวอย่างเห็น
ด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.30$) ว่า จังหวัดควรส่งเสริม
ให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดสารพิษอย่างมีเหตุผล เช่น ใช้
พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับภูมิประเทศ ที่ลุ่ม ที่ดอน ที่น้ำท่วม
ขัง เป็นต้น และเป็นที่ต้องการของตลาดหรือการจัดการ
ปัญหาด้านการตลาด บริโภคในครัวเรือน เป็นต้น

6.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ
การผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน กลุ่มตัวอย่างเห็น
ด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.32$) ว่า จังหวัด ส่งเสริมให้
เกษตรกรพร้อมที่จะประเผชิญกับปัญหาเกี่ยวกับการผลิต
และการตลาดที่อาจจะเกิดขึ้น เช่นราคาข้าวตกต่ำ น้ำท่วม
และโรคระบาด ด้วยการส่งเสริมให้มีการทำการเกษตร
ผสมผสาน

6.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การ
ผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทอง ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีความรู้ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.26$) ว่า จังหวัดควร ส่งเสริมเกษตรกร ให้เพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในกระบวนการปลูกข้าวปลอดสารพิษตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การมีความรู้ ในการปลูกข้าวที่ถูกต้องตามหลักการ การรู้จักการออม เงิน การผลิตที่สามารถดำเนินการภายในครอบครัว โดย ไม่ต้องจ้างแรงงาน และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

6.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทอง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีคุณธรรม กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.26$) ว่า จังหวัดควรมี นโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรให้เพิ่มราย

ได้ลดรายจ่ายในกระบวนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ ด้วย การพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพด้านวัตถุ (ผลผลิต) และ ด้านจิตใจควบคู่กันไป

ผู้ศึกษา ได้สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษ และ (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน โดยเสนอตามค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน และค่าเฉลี่ยรวม แต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย รวมจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

ตาราง 1

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทอง การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดสารพิษจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ด้านและค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรวมจากมากไปหาน้อย

ปัญหา		แนวทางการพัฒนา	
ค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 5 ด้าน (SD)			
1.99 (0.60)		2.25 (0.59)	
ค่าเฉลี่ยแต่ละด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย (SD)			
1. ด้านความพอประมาณ	2.04 (0.65)	1. ด้านความพอประมาณ	2.29 (0.58)
ได้แก่ คำถามที่ว่าจังหวัดไม่ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดสารพิษโดยยึดทางสายกลางที่สอดคล้องกับความสามารถของเกษตรกร เช่น กู้เท่าที่จำเป็นหรือไม่กู้มาปลูกข้าวและใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก (ไม่จ้าง)		ได้แก่ คำถามที่ว่าจังหวัดควรส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวปลอดสารพิษและประกอบอาชีพและดำรงชีพอย่างประหยัดและพอประมาณ เช่น ลดการใช้สารเคมีผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้และผลิตพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเองและทำเกษตรผสมผสานเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน เป็นต้น	
2. ด้านการมีความรู้	2.01 (0.59)	2. ด้านความมีเหตุผล	2.28 (0.61)
3. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	1.99 (0.61)	3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน	2.28 (0.60)
4. ด้านการมีคุณธรรม	1.97 (0.59)	4. ด้านการมีคุณธรรม	2.25 (0.59)
5. ด้านการมีเหตุผล	1.95 (0.59)	5. ด้านการมีความรู้	2.25 (0.60)

การอภิปรายผล

การที่กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.99$) ต่อปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการ การผลิตข้าวปลอดสารพิษของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเกษตรกรในเขต

พื้นที่จังหวัดอ่างทองเห็นด้วยในระดับปานกลางดังกล่าว แทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือในระดับน้อย ผู้ศึกษา มีความเห็นว่า ถึงแม้ จังหวัดอ่างทองได้ดำเนินการ (1) ฝึกอบรมเกษตรกรให้มีคุณธรรมในการปลูกข้าวปลอดสารพิษ เช่น ฝึกอบรมเรื่องการเพิ่มผลผลิตข้าวปลอดสารพิษโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้บริโภคเป็นหลัก

และ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการวางแผน ที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในกระบวนการ ปลูกข้าวปลอดภัยจากสารพิษ ก็ตามแต่ในเวลาเดียวกันจังหวัด อ่างทอง ก็ได้มีการส่งเสริมไปแล้วในระดับหนึ่งแต่ก็ยังไม่ ประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น (1) จังหวัดส่งเสริมให้เกษตรกร ปลูกข้าวปลอดภัยจากสารพิษโดยยึดถือทางสายกลางที่สอดคล้อง กับความสามารถของเกษตรกร เช่น ภูเข่าที่จำเป็นหรือไม่ ภูเข่ามาปลูกข้าว และใช้แรงงานในครอบครัวเป็นหลัก (ไม่ จ้าง) และ (2) จังหวัดมีนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริม เกษตรกรให้เพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในกระบวนการผลิต ข้าวปลอดภัยจากการพัฒนาเกษตรกรให้มีคุณภาพทั้ง ในด้านวัตถุ (เพิ่มผลผลิต) และด้านจิตใจควบคู่กันไป เช่น ส่งเสริมเกษตรกรให้ใช้เทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต และคำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อมพร้อมกันไปด้วย เมื่อเป็นเช่น นี้ จึงมีส่วนสำคัญทำให้กลุ่มตัวอย่างล้วนเห็นด้วยในระดับ ปานกลางต่อปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการ การผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงแทนที่จะเห็นด้วยในระดับมากหรือ ระดับน้อยดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยใน ระดับปานกลางต่อภาพรวมทั้งหมดของปัญหา ดังปรากฏ ในข้อคำถามที่ว่า “ในภาพรวมทั้งหมด จังหวัดอ่างทอง มี ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการการผลิตข้าว ปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงทั้ง 5 ด้าน อันได้แก่ ด้าน (1) ความพอประมาณ (2) ความมีเหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) การมีความรู้ และ (5) การมีคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน มาใช้เป็นแนวคิดสำหรับประยุกต์ ใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียก ว่า 7M's ทำให้ทราบและเข้าใจ (1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการ บริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทอง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (2) แนวทางการพัฒนาการ บริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทอง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3) ยุทธศาสตร์การบริหาร จัดการการผลิตข้าวปลอดภัยของจังหวัดอ่างทองตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) ภาพรวมประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการหน่วยงานแบบสมดุล (5) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มต่อภาพ รวมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า 7M's (6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการผลิตข้าวปลอดภัย พืชของจังหวัดอ่างทองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เรียกว่า 7M's ตามวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างชัดเจน และครอบคลุม มากขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้าน (1) ความพอประมาณ (2) ความมี เหตุผล (3) การมีภูมิคุ้มกัน (4) การมีความรู้ และ (5)การ มีคุณธรรม ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรนำกรอบ แนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมในหน่วยงาน อื่น นอกเหนือจากจังหวัดเพื่อเป็นการพิสูจน์ผลการวิจัยซึ่ง จะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการต่อไป อาจนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน ซึ่งผู้ศึกษาได้ นำมาเป็นแนวคิดในครั้งนี้ไปปรับใช้เฉพาะบางด้านที่เหมาะสมกับหน่วยงานที่ศึกษาก็ได้ หรือตัดบางด้านออกก็ได้ โดย ไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ให้ครบทั้งหมดทุกด้าน ในทางตรงกันข้าม อาจเพิ่มจำนวนด้านหรือตัวชี้วัดขึ้นอีกก็ได้ ตามความ เหมาะสม แต่ควรให้เหตุผลไว้ด้วยเสมอ

References

- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Likert, S. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Wiruchnipawan, W. (2007). *Management according to the sufficient economy*. Bangkok: Profess. (in Thai)
- Wiruchnipawan, W. (2009). *Concept of public administration: Application and development* (2nd ed). Bangkok: Profess. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Elementary sample theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

